

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrap-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

МИШЉЕЊЕ

Датум усвајања: 6. јун 2013. године

Предмет бр. 308/09

Милорад РАЈОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 6. јуна 2013. године уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
гђе Кристин ЧИНКИН
гђе Франсоаз ТУЛКЕНС

Уз помоћ

г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, доноси следеће закључке и препоруке:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 7. септембра 2009. године и уписана је 14. септембра 2009. године.
2. Дана 17. септембра 2009. године, Комисија је од Авнија Ч. Вуле, жалиоцевог правног заступника, примила додатне информације.
3. Дана 22. маја 2010. године, Комисија је затражила од жалиоца да достави додатне информације. Није добијен никакав одговор.

4. Дана 18. септембра 2012. године, Комисија је проследила жалбу Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета. Дана 1. новембра 2012. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
5. Дана 9. новембра и 4. децембра 2012. године, Комисија је затражила додатне информације од мисије ОЕБС-а на Косову (ОМиК). Дана 15. новембра и 14. децембра 2012. године, ОМиК је доставио свој одговор.
6. Дана 18. децембра 2012. године, Комисија је од СПГС-а затражила додатне примедбе на прихватљивост жалбе. Дана 10. јануара 2013. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
7. Дана 31. јануара 2013. године, Комисија је прогласила жалбу прихватљивом.
8. Дана 4. фебруара 2013. године, Комисија је проследила одлуку о прихватљивости СПГС-у и затражила примедбе УНМИК-а на меритум предмета. Дана 26. марта 2013. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

9. Жалилац је власник предузећа „Ударник комерц д.о.о.“, у чијем је власништву имовина у Пећи.
10. Дана 29. фебруара 2000. године и поново 8. јула 2000. године, у складу с уредбама којима се уређује друштвена и јавна имовина, УНМИК је овластио ОМиК да се усели у ову имовину, верујући да су те просторије у друштвеном власништву.
11. Дана 1. марта 2000. године, ОМиК је преузео ту имовину као део својих регионалних канцеларија у тој општини. Жалилац наводи да је обавестио ОМиК, чим се исти уселио у просторије, да те просторије припадају њему и да се мора саставити неки облик уговора о изнајмљивању. Жалилац наводи да током тог периода и све до 1. новембра 2007. године није склопљен уговор о изнајмљивању и није му исплаћена закупнина преко његовог предузећа.
12. Дана 1. новембра 2007. године, жалиочево предузеће је потписало уговор о давању у закуп истих просторија ОМиК-у, чије су одредбе поштоване све до данашњег дана. Међутим, жалилац наводи да није успео да започне преговоре са ОМиК-ом у вези са коришћењем просторија од 1. марта 2000. до 1. новембра 2007. године и неисплаћеним накнадама за закуп које предузеће потражује.

III. ЖАЛБА

13. Утолико што је жалба проглашена прихватљивом, жалилац, у суштини, тврди да неисплаћивање закупа од стране ОМиК-а представља кршење његовог права на мирно уживање имовине, загарантовано чланом 1 Протокола бр. 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП).

IV. ПРАВО

А. Поднесци страна

Поднесци жалиоца

14. Жалилац упућује на некомпромисност ОМик-а да плати закупнину за коришћење просторија у Пећи у периоду од 1. марта 2000. до 1. новембра 2007. године.
15. У том погледу, као што је горе наведено, жалилац се позива на повреду свог права на мирно уживање имовине, загарантовано чланом 1 Протокола бр. 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП).

Поднесци УНМИК-а

16. У својим коментарима на меритум жалбе, СПГС признаје да је улога ОМик-а на Косову била улога карактеристичног стуба УНМИК-а и да је ОМик користио просторије у Пећи приликом спровођења УНМИК-овог мандата који проистиче из Резолуције 1244 Савета безбедности УН-а. (из 1999. год.). Међутим, СПГС тврди да се мора направити разлика између УНМИК-овог мандата и интерног спровођења тог мандата.
17. СПГС тврди да ОМик, као међудржавна организација са одвојеним буџетом и управом, ни на који начин није био подложен мешању или упутствима УНМИК-а. Позивајући се на одлуку Комисије у предмету *Јовановић*, бр. 39/08, одлука од 17. октобра 2008. године, СПГС тврди да се ОМик мора сматрати посебном организацијом која се разликује од УНМИК-а и да УНМИК није ни на који начин био упознат са или одговоран за избор просторија које користи ОМик. Што је још значајније, УНМИК никада није учествовао у било каквим „интерним разговорима са ОМик-ом у вези са његовим просторијама нити је имао могућност или право да утиче ни на једну од његових административних одлука“.
18. СПГС прихвата да је првобитно одобрење за коришћење просторија од стране ОМик-а у Пећи било дато од стране УНМИК-а (видети § 10 горе у тексту). Таква дозвола, СПГС тврди, дата је на основу доказа добијених из катастра у коме је било наведено да се имовина налази у власништву „Јавног стамбеног предузећа“, предузећа за које се веровало да је друштвено. СПГС додаје, међутим, да, у време издавања одобрења, ни УНМИК ни ОМик нису били упознати са „наводним власничким правима жалиоца у погледу имовине“.
19. СПГС такође наводи да, у складу с радним процедурама свих међународних организација, сви трошкови или обавезе које настану морају се решавати преко усвојених интерних процедура. У вези са ОМик-ом, сви настали трошкови или обавезе морају се упутити у његово седиште у Бечу. „УНМИК није упознат са одлукама донетим у седишту ОЕБС-а у Бечу у вези са питањима плаћања закупа мисије ОЕБС-а“.
20. СПГС се затим позива на одлуку о прихватљивости Комисије по овом предмету, од 31. јануара 2013. Он цитира разлику на коју је Комисија указала између коришћења просторија од стране ОМик-а пре и после новембра 2007. и закључује да је он све време спроводио „исте функције под мандатом УНМИК-а у складу с

Резолуцијом СБ УН-а 1244 (из 1999. год.), као и када је ОМиК почео коришћење предметних просторија 2000. године.“

21. СПГС закључује да жалба остаје неприхватљива и да је Комисија стога треба одбацити на основу тога што Комисија није надлежна да одлучује о предметима у вези са ОМиК-овим административним активностима. Као резултат тога, никакво кршење права жалиоца на мирно уживање његове имовине не може се приписати УНМИК-у.

В. Процена Комисије

Прелиминарно опажање

22. Пре него што започне разматрање жалбе, Комисија би желела да разјасни домен свог испитивања.
23. Сходно члану 2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 о оснивању Саветодавне комисије за људска права од 23. марта 2006. године, Комисија има надлежност над жалбама које се односе на наводна кршења људских права „до којих је дошло 23. априла 2005. године или касније, или су произашла из чињеница насталих пре овог датума, при чему су поменуте чињенице проузроковале континуирано кршење људских права.“ Следи да догађаји који су се одиграли пре 23. априла 2005. године генерално леже ван надлежности Комисије *ratione temporis*. У мери у којој су ти догађаји довели до континуиране ситуације, Комисија има надлежност да испита жалбе које се односе на ту ситуацију, али само утолико што се та ситуација наставила након 23. априла 2005. године.
24. Комисија прави разлику између тога и потписивања уговора између жалиоца и ОМиК-а за период од 1. новембра 2007. У тој фази је постигнут договор о приватном уговорном односу између уговорних страна у вези са употребом просторија од стране ОМиК-а. Било каква тужба у погледу услова и одредаба овог уговора сматрала би се приватним уговорним питањем, а не питањем које се тиче функција за које УНМИК сноси коначну одговорност.

Организациони однос између УНМИК-а и ОМиК-а

25. Комисија подсећа да је ОМиК основан 1. јула 1999. године. Његово постављање је било засновано на одлуци Сталног већа бр. 305 (P.C.DEC/305), која се позива на резолуцију 1244 Савета безбедности УН-а (1999.) и којом су Мисији задате активности повезане са успостављањем институција и демократије и људским правима као „одвојеној компоненти унутар целокупног оквира Привремене управе мисије Уједињених нација на Косову“.
26. Комисија даље напомиње да је у извештају Генералног секретара УН-а од 12. јуна 1999. године, који је накнадно потврђен одлуком Сталног већа ОЕБС-а бр. 305 (видети горе у тексту), препозната улога коју ће ОЕБС имати на Косову под вођством УН-а. У ставу 3 овог извештаја наведено је следеће: „Специјални представник Генералног секретара имаће општу надлежност за управљање Мисијом и координацију активности свих тела Уједињених нација и других међународних организација као делова УНМИК-а“ (S/1999/672). То је додатно потврђено 12. јула 1999. године у извештају Генералног секретара УН-а од тог

дана којим су учвршћени УНМИК, као водећа организација у управи на Косову, и положај ОМик-а унутар ове структуре (S/1999/779).

27. Комисија упућује на размену писама између Подсекретара УН-а за мировне операције, амбасадора Бернара Мијеа, и амбасадора Кима Травика, представника председавајућег ОЕБС-а, датираних на 16. и 19. јул 1999. године, која су се позивала на споразум у вези са доделом задатака које је требало да обави ОМик у оквиру УНМИК-а¹. У писмима је, између осталог, потврђено да ће компонентом УНМИК-а за изградњу институција руководити заменик Специјалног представника Генералног секретара УН-а, који ће бити руководилац ОМик-а. У својству заменика СПГС-а, особа би такође подносила извештаје СПГС-у о активностима компоненте за изградњу институција. СПГС би такође задржао општу и врховну надлежност за тумачење и спровођење одредаба Резолуције 1244 Савета безбедности УН-а (1999.) у вези са њеним грађанским аспектима. СПГС би имао одговорност да обезбеди да све активности УНМИК-а, укључујући компоненту за успостављање институција предвођену ОЕБС-ом, буду спроведене на сједињен, повезан и ефикасан начин.
28. Заиста, Комисија напомиње да у својим извештајима Савету безбедности о активностима предузетим од стране УНМИК-а на Косову, Генерални секретар УН-а се често позивао на активности ОМик-а током периода надлежности Комисије. Видети као пример кварталне извештаје Генералног секретара УН-а о Привременој управи мисије Уједињених нација на Косову од 3. јануара 2008.
29. Комисија стога закључује да, иако је ОМик представљао одвојени стуб међународног присуства на Косову, одговорност за његове целокупне активности остала је унутар УНМИК-а.

Активности ОМик-а

30. У вези са активностима ОМик-а, Комисија прави посебну разлику између његових приватних уговорних обавеза и јавних акција спроведених као део његове улоге стуба УНМИК-а на Косову. Период од 1. марта 2000. до 1. новембра 2007. године, током ког је ОМик преузео просторије у жалиочевом предузећу без изричитог уговора и дозволе ради спровођења својих јавних активности, мора се размотрити у контексту спровођења акције у вези са улогом УНМИК-а сходно резолуцији 1244 Савета безбедности УН-а (1999.). Са жалиочевим предузећем није склопљен изричит нити подразумеван уговор за употребу просторија као дела обављања активности ОМик-а у Пећи у том периоду. Заиста, овлашћење ОМик-а да преузме те просторије у овом контексту је могло произаћи само из његовог припадања административном оквиру УНМИК-а (видети § 15 до 17 горе у тексту) и из резолуције 1244 Савета безбедности УН-а (1999.).

Општа начела

31. У релевантном делу члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЈП наведено је:

¹ Видети „ОЕБС у новој међународној средини на Косову“, Марфин Чаплињски, <http://www.core-hamburg.de/documents/yearbook/english/09/Czaplinski-en.pdf>, Центар за ОЕБС-ова истраживања, ОЕБС-ов годишњак за 2009.

„Свако физичко или правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. ретходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примјењује такве законе које сматра потребним да би надзирала употребу имовине у складу с општим интересима или да би осигурала наплату пореза или других доприноса или казни.“

32. Комисија мора прво да размотри питање да ли је постојало ометање жалиочевих права на мирно уживање имовине од 23. априла 2005, када почиње период надлежност Комисије, до 1. новембра 2007. године.
33. Комисија напомиње да СПГС и ОЕБС нису оспорили власништво над предметним просторијама. Као што је жалилац навео, он је купио имовину 1993. године и оверио је код надлежног суда под бројем 2767/93. Касније, 1. новембра 2007. године, ОЕБС је закључио уговор о закупу са жалиочевим предузећем у вези са коришћењем просторија.
34. Комисија стога закључује да је коришћење просторија у Пећи од стране ОМиК-а од 1. марта 2000. до 1. новембра 2007. године спречило жалиоца да располаже својом имовином на начин на који је желео те је стога представљало ометање према члану 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП.
35. Комисија затим мора да утврди да ли је овим ометањем прекршен члан 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП. Комисија подсећа на судску праксу Европског суда за људска права:

„... Члан 1 Протокола бр. 1 састоји се из три различита правила: прво правило, наведено у првој реченици првог става, опште је природе и њиме се изражава начело неометаног уживања имовине; друго правило, које се налази у другој реченици првог става, односи се на лишавање имовине, при чему је оно ограничено на одређене услове; трећим правилу, наведеним у другом ставу, признаје се да државе потписнице споразума имају право, између осталог, да контролишу употребу имовине у складу са општим интересом. Међутим, ова три правила нису различита у смислу да нису повезана. Друго и треће правило тичу се појединих случајева мешања у право на неометано уживање имовине и стога их треба тумачити у светлу општег начела израженог у првом правилу“ (видети, нпр. случај *Пердигао против Португала*, пресуда ЕСЉП (Велико веће) бр. 24768/06 од 16. новембра 2010, § 57).

36. Комисија напомиње да активности ОМиК-а нису укључивале лишавање имовине у смислу друге реченице првог става члана 1 јер је жалилац, преко свог предузећа, остао правни власник просторија у Пећи. Комисија сматра да је коришћење просторија представљало контролу употребе имовине, у смислу другог става члана 1 Протокола бр. 1 (видети ЕСЉП, *Мелашер против Аустрије*, пресуда од 19. децембра 1989, Серија А, бр. 169, § 44; ЕСЉП, *Матос Е Силва, ЛДА и остали против Португалије*, бр. 15777/89, пресуда од 16. септембра 1996, § 79; *Гасус Досујер – и Фордертехник ГмбХ против Холандије*, бр. 15375/89, пресуда од 23. фебруара 1995, § 57; *Доган против Турске*, бр. 8803-8811/02, 8813/02 и 8815-8819/02, пресуда 29. јуна 2004, § 143, ЕКЉП 2004-VI).

37. Комисија затим мора размотрити законитост тог ометања.
38. СПГС тврди да је првобитна предаја имовине ОМиК-у обављена на основу тога што се мислило да је имовина у друштвеном власништву, на основу катастарa прегледаних фебруара и јула 2000. године (видети § 16 горе у тексту). Жалилац наводи да је обавестио ОМиК, чим се исти уселио у просторије, да те просторије припадају њему и да се мора саставити неки облик уговора о изнајмљивању.
39. Иако Комисији нису достављени ти катастри, она не оспорава да је у време првобитне предаје ОМиК-у УНМИК веровао да су просторије у друштвеном власништву. Међутим, Комисија напомиње да је жалилац до 23. априла 2005. године предочио доказ о свом власништву и ОМиК-у и УНМИК-у, упознајући их са чињеницом да је његово право на имовину аутентично. Када је УНМИК обавештен о проблему у вези са власништвом над имовином, имао је обавезу да испита и, ако је потребно, исправи карактер коришћења просторија од стране ОМиК-а. Комисија стога закључује да је пропуст УНМИК-а да предузме корективну меру, као што је склашање уговора о закупу у вези са захтевом, представљао незаконито ометање од стране УНМИК-а.
40. У светлу горепоменутог, Комисија закључује да је постојало кршење члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП у вези са незаконитим коришћењем просторија у Пећи од стране ОМиК-а.

V. ПРЕПОРУКЕ

41. У светлу закључака Комисије о овом предмету, Комисија је мишљења да је потребан неки облик накнаде.
42. Комисија препоручује да УНМИК предузме одговарајуће мере у односу на ОЕБС како би жалиоцу надокнадио материјалну штету.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- 1. ЗАКЉУЧУЈЕ ДА ЈЕ ДОШЛО ДО ПОВРЕДЕ ЧЛАНА 1 ПРОТОКОЛА БР. 1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА.**
- 2. ПРЕПОРУЧУЈЕ ДА УНМИК:**
 - а. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ МЕРЕ У ОДНОСУ НА ОЕБС КАКО БИ ЖАЛИОЦУ НАДОКНАДИО МАТЕРИЈАЛНУ ШТЕТУ;**

в. ОДМАХ ПРЕДУЗМЕ ЕФИКАСНЕ МЕРЕ ЗА ПРИМЕНУ ПРЕПОРУКА КОМИСИЈЕ И ОБАВЕСТИ ЖАЛИОЦА И КОМИСИЈУ О ДАЉЕМ РАЗВОЈУ ОВОГ ПРЕДМЕТА.

Андреј Антонов
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући